

גמרא:

והוינן בה: למימרא דיבלת הוי מומא.

ורמינהו, ממתניתין דלקמן: ואלו שאין שוחטין עליהן לא במקדש ולא במדינה. דפסולים למזבח, אך אינו מום גמור לישחט עליו בחוץ — בעל גרב, מין שחין, ובעל יבלת. ומוכח דיבלת לא הוי מום?

ופרכינן: ותסברא, דיבלת לא הוי מום גמור?

הא יבלת כתיבא באורייתא. דכתיב: "עורת או שבור, או חרוץ או יבלת".

ומתריצין: הא לא קשיא. הא, דתני דאינו מום גמור, כשהיבלת בגופו. הא דתני דהוי מום, כשהיבלת בעינו.

ואכתי מקשינן: מכדי קרא סתמא כתיב, מה לי בגופו ומה לי בעינו?

ומתריצין: אלא לא קשיא, הא דאית בה עצם. הא דלית בה עצם.

יבלת דקרא, איירי דאית בה עצם. הלכך בין בגופו בין בעינו הוי מום.

מתניתין דידן ודלקמן איירי דלית בה עצם. הלכך אנו מחלקין בין גופו לעינו, דבעינו הוי מומא ובהכי איירי מתניתין דידן, ובגופא לא הוי מומא גמור ובהכי איירי מתניתין דלקמן.

אוזן⁽³⁰⁾, איירי בגדי. סיפא, דתני גבי זנב ושאיין בה שלש חוליות, נמי בגדי. ומהא נפקא ליה שבגדי שתים הוי מום אבל שלש לא.

ולא היא, אלא רישא דמתניתין גבי אוזן איירי בגדי. וסיפא גבי זנב איירי בטלה. אבל בגדי, רק באחת הוי מום וכדקתני בברייתא.

מתניתין:

רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: את שיבלת בעינו,

ושנפגם עצם ידו ועצם רגלו⁽³¹⁾.

ושנפסק עצמו של פיו העצם שלמעלה מן החניכיים. [והחניכיים עצמם שנינו לעיל לט א דאפילו נפגמו או נגממו הוי מום].

עינו אחת גדולה ואחת קטנה.

אזנו אחת גדולה ואחת קטנה. ובלבד שיהיה ההבדל בין האזנים ניכר לכל, במראה. אבל לא שההבדל יהיה ניכר במודה, שבראית העין אינו ניכר, אלא על ידי שמדדו הבחינו שיש הבדל.

רבי יהודה אומר: אחת מביציו גדולה כשתים בחברתה הוי מום.

ולא הודו לו לרבי יהודה חכמים.

31. לעיל תנן נשבר עצם ידו ורגלו הוי מום משמע שנפגם לא הוי מום, כי שם מיירי בלא ניכר השבר כמבואר בגמ' לעיל והכא מיירי שניכרת הפגימה שנפגם העור והבשר עד העצם, חזו"א סי' כה ס"ו.

כך, רש"י. ועי' בתורע"א על המשניות מה שהקשה בזה].

30. עיין רש"ש שרש"י לא גריס בסיפא "זנב הגדי" אלא "זנב שהוא דומה לשל חזיר".